

τανε να σου πω κάτι τί, τέλος πάντων ένα έδαφος στερεό που είμπορούσε να κτισθί ή έκκλησις της αλήθειας ή οποία σάν κολυμπήθρα θά εξαναβάφτιζε το έθνος και θά το έκανε καινούριο· γιατί μέσα σ' αυτή την έκκλησις θά μπορούσο να ακούη να αίσθάνεται όσα ακούει, και ακόμα θά μπορούσε να νοιώση τους λογίους, τους πειό γραμματισμένους απ' αυτό. Το γλυκοτρεχούμενα νερό του ρυακιού της αλήθειας θά εύρισκε άνοιχτή την καρδιά και θά έμπαινε να καθίρσι το ψέμα της άνατροφής θά επότιζε το σκληρό έδαφος που έχει το κακό στις ρίζες, χονμένο θά το έκανε καλό και το κακό, ή δεισιδιαιμονία, το ψέδος, τα όποια μας έφεραν ή πολυχρόνιος σκληρις, εύκολώτερα θά ξεερρίζωνοντο χωρίς άμφοβία.

Άλλά τώρα τί γίνεται; από τη Σκύλλα στη Χάρυβδι· από το ένα ψέμα στο άλλο ψέμα. Από το ψέδος της άνατροφής πέφτουν τα παιδάκια στο ψέδος της γλώσσας. Το ένα ψέδος τουλάχιστον της άνατροφής ύποφερό γιατί μας το έρριζωσαν ή σκληρις, αλλά το άλλο ψέδος δεν δικαιολογείται γιατί θέλουν οι όλίγοι να το επιβάλλουν στους πολλούς. Θέλουν οι δασκάλοι καλώς και σώνεις να μας κάνουν να μιλάμε, να γράφουμε να εκφραζώμεθα σάν το Έσενφάντα. Είναι το ίδιο και άπαράλλαχτο σάν να ήθελαν να μας κάνουν να μιλάμε και να γράφουμε Γερμανικά—μια ξένη τέλος πάντων γλώσσα που δεν την άκούσαμε στο σπίτι μας, στο δρόμο, στην άγορά, παντού όπου και αν σταθήκαμε.

Αν ήτον τουλάχιστον μια ξένη γλώσσα ύποφερό, γιατί θά έλέγαμεν πως μαθαίνουμε και μια δεύτερη γλώσσα μ' δεν θά έχάναμεν και την ιδική μας. Τώρα τί γίνεται. Μας πιέζουν να παραδεχτούμε καλώς και σώνεις, ότι ή γλώσσα που μάθαμε στο σπίτι, στην έλληνικήν οικογένεια δεν είναι ή έλληνική γλώσσα όσ'αν να μην ήσαν έλληνες εκείνοι που την έμιλούσαν και άκούοντας τη μάθαμε και ήμεεις. και ότι γλώσσα έλληνική είναι εκείνη που έκαμαν κάμποσοι εύφάνταστοι δασκάλοι με την αρχαία τους Γραμματική. Αύτη, μας λέγουν είναι ή γλώσσα ή έλληνική, αύτη πρέπει να μάθετε παιδιά· αύτη τη νεκρά την άνούσια που δεν μιλείται, αλλά μπορεί να γράφεται άμα κοπανίση κανέναν νερό σε χαβάνι 4 χρόνια στο Δημοτικό σχολείο, 3 στο Έλληνικό και 4 στο Γυμνάσιο και τότε ακόμα δεν μπορεί να είπη πως την έμαθε.

Όλο αυτό το γλωσσικό ψέμα με το όποιο περιβάλλομεν το πνευματικόν οικοδόμημα και περιορί-

ζουμε την έλευθερη σκέψι, τη δημιουργικότητα, τώρα και τόσα χρόνια μας τυφλώνει και δεν βλέπουμε την αλήθεια γιατί είμεθα ώπλισμένοι με τον μαύρον φακόν της ψευτις που μας έδωκε το σχολείο. Αρχίζει τότε ο δημόσιος βίος, ή βουλή, ή δημοσιονομία, ή γραφειοκρατία και θέτει την σφραγίδα στην ψευτιά της γλώσσας και μας λέγουν αύτη είναι ή έλληνική γλώσσα. Κ' έτσι μέσα στην τόση ψευτιά του Κράτους κάθεται σάν έφιαλτης επάνω μας και ή ψευτιά της γλώσσας.

Είναι παρήγορον ότι και άνθρωποι γραμματισμένοι από το γένος των δασκάλων έκταλάσαν σιγά σιγά πως κτιζόμε στον άμμο με τη γλώσσα που έχουμε και άρχισαν ποιός με την ποιήσι, άλλος με τη δημοσιονομία, άλλος έτσι τέλος πάντων άλλος άλλοιως και θέλουν να μας ξεαναφέρουν στον ίδιο δρόμο που άκολουθεί ή γλώσσα την όποιαν έμιλούμεν οι Έλληνες όλοι. Συγχαίρω δε και σας ότι είσθε ένας από εκείνους που θέλουν τον ίδιο δρόμο. Ίσως το έργο σας πνιχθί μέσα στην γλωσσική άνεμοζάλη που δημιουργούν οι έφημερίδες μας, αλλά τουτο δεν σημαίνει και αν πνιχθί ή λογική από το ψέδος, έπροσέσαστε μια σταγόνα στο ρεύμα της εξέλιξης της γλώσσας. Θά έλθι βέβαια ήμέρα όπου τα κύματα του ρεύματος θά έξογκωθούν και θά καταπνίξουν την άλογίαν.

Σας χαιρετώ
ΔΗΜ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΔΕΚΑ ΠΑΗΓΕΣ ΤΗΣ ΙΑΘΗΝΑΣ

Ο Μιστριώτης.

Τα σκυλιά του Άρνιώτη.

Τα Γεωγραφικά και Ιστορικά άρθρα του Κανελλίδη.

Το άμαξάκι του Χρυσικόπουλου.

Το ταχυπαιστήριο του Έμπρός.

Οι πλανόδιοι Ιεροκήρυκες.

Τα πατριωτικά τσιμπούσια του Καζάζη.

Ο Νέης.

Οι έσπερινοί ποιηται των έφημερίδων.

Το ράδιον.

ΦΑΡΑΩ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

—κ. Κώστα Καιροφύλλα. Δε μας έστείλατε ακόμα τον τόμο του Βαλαωρίτη που πέρσο σας δανείσαμε. Αν τους χρειάζασατε και τους άλλους δυο για να τήχετε το βιβλίο άκέραιο στη βιβλιοθήκη σας, στείλτε να μας τους ζητήσετε.—κ. Χ. Βαρ. Σωστά όλα σας τα παράπονα. Δε σε ξεχάσαμε. Στο άλλο φύλλο ή στο παραπάνω, θά γράψουμε.—κ. Φαραώ. Στο άλλο θά δημοσιεύσουμε και τις δέκα του Έθνους πληγές. Μά λένε, δέκα μονάχα νάναι κ' οι τελευταίες;—Σ' «Ένα φίλο μας». Έτσι είναι το σωστό. κι' έτσι πρέπει να γίνη, όπως τα γράφετε, έξδν από τη «Γαζέτα» που μπορούμε να την πούμε κ' «έφημερίδα» όπως όλος ο κόσμος την λείε σήμερα. Μά σιγά σιγά κ' ένα ένα. Η αλήθεια, έτσι μαζωμένη, εξαφιάζει. Βλέπετε, σας άπαντούμε σοβαρά, αν και φοβόμαστε πως με το γραμματάκι σας θέλετε να παίξετε—έξυπνότατα πάντοτε—και να μας πειράξετε φιλικώτατα.—κ. Άριελ. της «Διαπλάσεως». Χρηχάμε πολύ που ή άγαπημένη σας «Διαπλάσεως» άλλαξε γνώμη για τους μαλλιαρούς κι' άρχισε να μιλά ήρονιμώτερα, όπως τδειξε στο τελευταίο της φύλλο. Τα βλέπω τώρα, μικρέ μου, που της έκανε καλό το γιατρικό που της έδωσε ο «Νουμάς»; Πες της λοιπόν χαιρετίσματα και να μη κόνη άταχτα για να μη την μαλώσουμε και μες.—δ. Χλόη. Σας εύχαριστεί ή δ. Άροδαφνούτα για όσα καλώς μας γράψατε γι' αύτην. Το γράμμα σας της το στείλαμε και μας παρακάλεσε να σας πούμε πως θά σας γράψη κατά το κατ'όποι που της δίνετε: «δ. Χλόη, P. poste restante». Καρτ-ποστάλ δεν ανταλλάσσει και θά σας το πη το γιατί. σ' ένα άρθρο της που θά μας στείλη, καθώς μας τάζει, την παραπάνω Κυριακή. Δε μας γράφετε και λόγου σας τίποτε, άφου έξερετε να γράφετε τότο χαριτωμένα γραμματάκια; κ. Περιεργό. Το είπαμε κι' άλλη φορά πως τα «Φαινόμενα και Πράγματα» το «Ότι Θέλετε» καθώς και κάθε άλλο άρθρο άνυπόγραφο, γράφονται από το Διευθυντή του «Νουμά». Αυτός λοιπόν είναι κ' ύπεύθυνος για όλ' αυτά—κ. Άδγερινό. Σας εύχαριστούμε. Πολύ όμορφα. Θά δημοσιευθύν στ' άλλο φύλλο. Περιμένουμε και τ' άλλα.—Α. Ψυχ. Κέρκυρα. Ζήτησε γράμμα από το ταχυδρομείο.—κ. Άνάποδο. Ο κ. Γρ. Ξερνόπουλος δεν είναι Κριτικός. Είναι Ζακυθιανός.

ΣΤΟ ΦΥΛΛΟ

ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

— Ν. ΚΟΝΕΜΕΝΟΥ: «Ο θάνατος της ψευτις»

— Κ. DIETERICH: Δημοτικά μεταφράσματα από άρχαία Έλληνική ποίηση (με πρόλογο του σοφού Ραβίνου κ. Λας. Βελέλη).

— ΚΩΣΤΑ Σ. Γ.: Νανουρίσματα.

— ΝΙΤΣΕ: «Του χορού το τραγούδι» (μετάφραση Παύλου Γνευτού).

πυλωτά τα δάχτυλά του, σ' ά νύχια όρνιου; Και πως την κοιτάζε τη Βασιλική! Την κοιτάζε άγρια κι αλλόκοτα και ζύγωνε σε δούτη, κι όσο αυτός πρόβαινε εκείνη πήγαινε πίσω πίσω και φοβούντανε κι άρχισε να τρέμη και να παραλογιάζει. Μά αυτός γελοῦσε γι' τον τρόπο της κόρης και όλο ένα προχωρούσε. Έτρεπε πιά όλος διόλου κοντά της, πολύ κοντά της, άφου έννοιωθε ή βρόμοιρη τη βρώμικη άναπνοή του, που της έκαγε το πρόσωπο, και γελοῦσε ο καταρκμένος, γελοῦσε τώρα πιά δυνατά και άνοίγοντας το στόμα, τα μαῦρα κι άρια δόντια του «Αχ! Παναγία μου, βοήθησέ με, φώναξε ή κόρη, βοήθησέ με, γλύτωσέ με!

Μά φάνεται πως ή Παναγία δεν την άκουσε, δεν άκουσε τη φωνή της παναγνής κόρης, φωνή γεμάτη τρόμο κι άγωνία, δεν την άκουσε, γιατί ο γέρος έτρεπε τώρα πιά κοντά της και γελοῦσε πιά δυνατά, κι άνοιγε κιόλας τα χέρια του, γι' α να την άγκαλιάσει και την άγκάλασε, σκάζοντας και πονώντας τάφρατα κρέατά της, και τη φιλούσε βρωμίζοντας τάσπρα, τα τριανταφυλλένια, τα δροσερά μαρουλάκια της κόρης. Και φίλε και γελοῦσε, ώσπου ή άμμοιρη, ή δυστυχισμένη Βασιλική, σε μια δυνατή σκουνητιά, σε μια σπαρχατική φωνή άπάνω, τονέ σκούνητσε, λυτρώθηκε από το φάντασμα και ξύ-

πνισε....

— "Ονειρο είτανε, μαννίτσα μου, έλεγε άκύμη τρομαγμένη στην κερά Λενιό που έτρεξε να διητι έπαθε ή κόρη της. "Ονειρο, ξανάλεγε και διηγώντας το, έτρεπε δάκρυα γι'ατι ο φόβος και ο τρόμος της μπήκε βαθιά στα φυλλοκάρδια. Ξάφνω άρχισε να τρέμη πιά δυνατά, γιατί της πέρασε απ' το νου σάν άστραπή μια θύμηση που όσο πήγαινε γενούντανε αλήθεια. Ο γέρος που ώνειρεύτηκε, δεν είτανε άγριο φάντασμα, είτανε άνθρωπος που ζούσε και που τον είδε μάλιστα και κάπου. Μά που νάτανε άραγες; Να τώρα θυμήθηκε! Ναι, ναι, σ'της κερά Χρυσός είτανε, που πήγε με τη μαννούλα της να κάνουνε βίζιτα· εκεί είδε ένα γέρο, τον ίδιο κι άπαράλλαχτο με κείνον που ώνειρεύτηκε, με τα ίδια τάσπρα τα μαλλιά, με τα ίδια τάγρια μάτια, να την κοιτάζει, απ' την κόχη που καθούντανε το ίδιο σάν που την κοιτάζε και στ'όνειρό της. Κ' έτρεπε ή Βασιλική και κτύπαγαν τα δόντια της, μην κι αύτόνα πάρη. Κι όταν μάλιστα το είπε και της μάννας της, γέλασε αύτη και ξεκαρδίστηκε και γελώντας ακόμα πήγε να ξαναπλησιάση. . .

Δε γελ' πιά ή κερά Λενιό, ούτε θά ξαναγελάση ποτέ της· γιατί ή έλπίδα πουχε δεν άναγεννιέται πιά, δε μεγαλώνει με τα δροσερά νιάτα της κό-

ρης της.

Στο χρόνο άπάνω, μέρα σε μέρα, ή Βασιλική παντρεύτηκε με τον ίδιο γέρο που της έδειξε στ'όνειρό της ο άη Βασίλης!

Και πάλι ότα στο χρόνο άπάνω μαζί με την άη-βασιλιάτικη παραμονή, ξαναβγήκανε στους δρόμους τα παιδάκια με τα τούμπανα, σκορπίζοντας το μονότονο τραγούδι τους «άη Βασίλης έρχεται από την Καισαρεία» ή παιδικίσια τους χαρούμενη φωνή στάλαζε στην καρδιά της κερά Λενιός και της κόρης της φαρμακερή και πικραμένη.

Βαρυ γυρμένο έχοντας το κεφάλι τους, μάννα και κόρη διαλογίζούντανε το ίδιο. Θυμούντανε πως είτανε πιά καλώς, πως είτανε πιά εύτυχισμένες, πως όσο άνέχαρη κι αν είτανε ή καρδιά τους πάλι είχε μέσα της χαρά, άφου είχε την έλπίδα· πως τώρα πιά έσθισε γι' αυτές ή έλπίδα, πείθανε γι' άπάντα κ' ή χαρά. Και γέρνανε το κεφάλι τους πιά βαριά, πιά πνιμένα. Κάθε τραγούδι των παιδιών χτυπούσε απ' τα βαθιά, μέσ' απ' τους λογισμούς τους, βαριά βαριά, λυπητερά σ' νεκρική καρμπάνα!

Όξω, άρια και που στολόβαλο σκοταδι της νύχτας, άκούγούντανε τώρα στα μακριά κανένα ακόμα «Αη Βασίλης έρχεται από την Καισαρεία» σάν ήσυχο βογκητό, σάν ύστερνό ξεψύχισμα.

(Από την Κωσταντινούπολη) Β. ΓΕΩΡΓΑΚΗ